

ΤΑ ΣΠΗΛΑΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ

Από τον
Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ

Η περιοχή της Αμφιλοχίας, επειδή βρίσκεται σε ασβεστολιθικό υπόβαθρο, έχει πολλά σπήλαια και ενδιαφέροντες καρστικούς σχηματισμούς στις γύρω κοινότητες. Οι κοντινότερες και πιο ενδιαφέρουσες από απόψεως καρστικών φαινομένων κοινότητες είναι των Σαρδηνίων, της Κεχρινιάς και του Τρύφου.

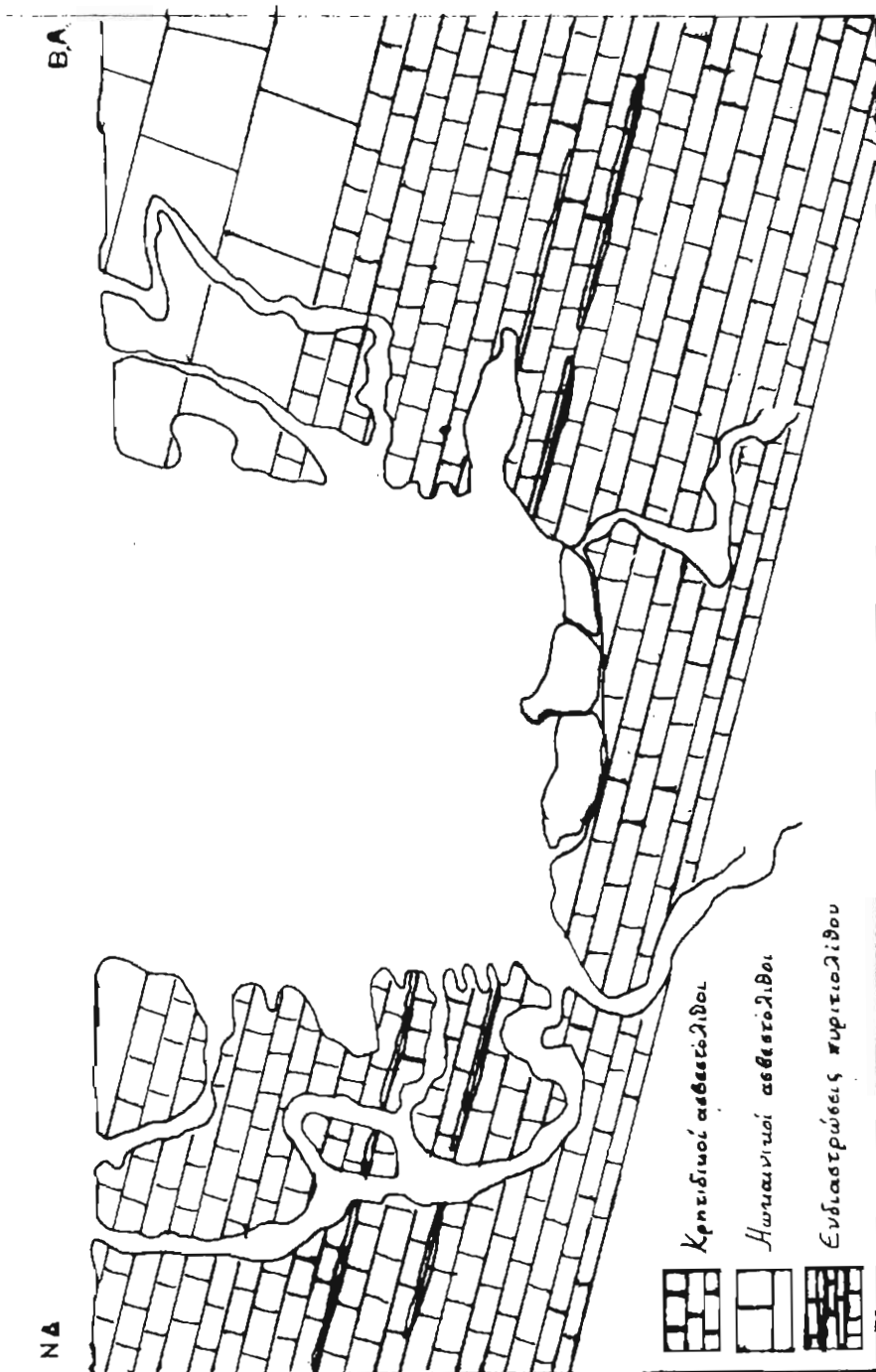
Θέση: Η κοινότητα των Σαρδηνίων ευρίσκεται στην ΒΑ πλευρά του Θυαμίου Όρους, 7 χλμ. από την Αμφιλοχία και σε υψόμετρο 100-200 μ. Η κοινότητα της Κεχρινιάς ευρίσκεται στην ΝΑ πλευρά του Θυαμίου όρους σε υψόμετρο 400 μ. Τα όρια της κοινότητας είναι προς Α μέχρι το μέσον της σχηματιζόμενης κοιλάδας προς την Κομποθέκλα και τα δύο ρέματα, ενώ προς Δ είναι η κορυφογραμμή του Θυαμίου Όρους. Προς Β η Κοινότητα των Σαρδηνίων και προς Ν το βουνό Πεταλάς. Η Κοινότητα του Τρύφου ευρίσκεται προς τη Βόνιτσα, επί των Ακαρνανικών Ορέων.

Γεωλογία: Κατά τον Γεωλογικό Χάρτη της Ελλάδος (β' Έκδοση, ΙΓΜΕ 1983) η περιοχή Σαρδηνίων-Κεχρινιάς ευρίσκεται επί κρητιδικών και ηκαρινικών ασβεστολιθών, κοντά στα όρια με τον εκτεταμένο κατωμειοκαινικό φλύσχη, ενώ η περιοχή του Τρύφου ευρίσκεται επάνω στην ανωτριασδική γύψο.

Γεωμορφολογία: Η περιοχή των κοινοτήτων Σαρδηνίων και Κεχρινιάς, επειδή εκτείνεται μεταξύ των ανατολικών κλιτύων του Θυαμίου Όρους και των δυτικών κλιτύων των Ορέων του Βάλτου, αποτελεί μία μεγάλη κοιλάδα που διευρύνεται προς τη θάλασσα. Η σχηματιζόμενη κοιλάδα διαρρέεται από δύο μικρά ποτάμια-ρέματα που συμβάλλουν σε κάποιο σημείο. Το ένα σκέλος των δύο ρεμάτων πηγάζει από το Λαγκάδι της Κοινότητας Λεπενούς, ενώ το άλλο από τα όρια της Κοινότητας Κομποθέκλας και Βαρετάδων. Από ψηλά φαίνεται καθαρά ότι η κοιλάδα αυτή αποτελεί αναβαθμίδα με ανοδικές τάσεις καθ'ότι οι όχθες των δύο ρεμάτων είναι τελείως κατακόρυφες, ύψους 20-50 μ. Λόγω αυτής της μορφολογίας και της γεωλογίας της περιοχής είναι πολύ έντονα τα καρστικά φαινόμενα κατά μήκος μάλιστα των δύο ρεμάτων, όπου σχηματίζονται πολλά σπηλαιώδη έγκοιλα και βάραθρα. Τα έγκοιλα αυτά σχηματίζονται κυρίως στην επιφάνεια των αναβαθμιδών και καταλήγουν είτε στις απότομες όχθες, είτε στη βάση, είτε υπογειώς των ρεμάτων.

Παρακάτω απαριθμούμε μερικά από τα σημαντικότερα σχηματιζόμενα έγκοιλα:

*Recherches spéléologiques à la région d'Amphilochia
par V. Papadopoulos*

1. Σπήλαιοβάραθρο Αρσεναιίκων.

Έλαβε το όνομά του από την ομώνυμη περιοχή της Κοινότητας Σαρδηνίων. Ευρίσκεται 700 μ. ΝΑ της Κοινότητας και σε απόσταση 400 μ. από το ρέμα. Το σπήλαιο σχηματίζεται οριζοντίως προς τα ΝΑ κάθετα προς τις όχθες του ρέματος, στην βάση κοιλάδας βάθους 8 μ. περίπου, και πλάτους 7 μ.

Το άνοιγμα του σπηλαίου έχει ύψος 4,5 μ. και πλάτος 6,5 μ., και είναι τριπλό. Το αριστερό είναι μικρό οριζόντιο έγκοιλο μήκους περίπου 2 μ. Το μεσαίο είναι ασημαντό ενώ το δεξιό είναι μεγάλο. Ο προσανατολισμός της εισόδου του είναι Β270°. Το πρώτο τμήμα του σπηλαίου προχωρεί οριζοντίως 7 μ., στενεύει και καταλήγει σε δαιδαλώδη κλιμακωτά βάραθρα. Το βάθος του πιο κοντινού σκαλοπατιού υπολογίζεται σε 15 μ. Ακολουθούν άλλα των οποίων δεν είναι δυνατόν να υπολογισθεί το βάθος.

2. Σπήλαιο Κρανίων.

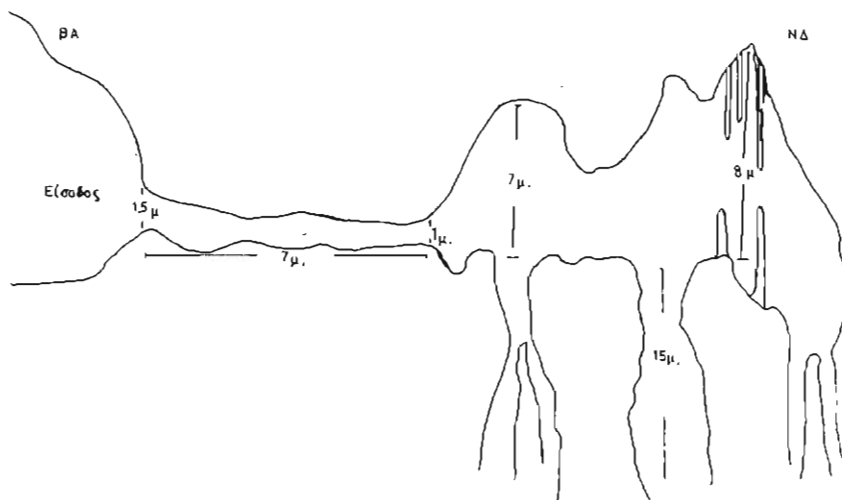
Στη ΒΔ πλευρά της Κοινότητας των Σαρδηνίων, αριστερά του κεντρικού δρόμου και σε απόσταση 200 μ. από αυτόν, ευρίσκεται το Σπήλαιο των Κρανίων. Το σπήλαιο έχει σχηματιστεί σε ασβεστολίθους της Βίγλας. Έχει ύψος 1-2 μ., πλάτος προσόψεως 11,7 μ. και πλάτος στο βάθος 8,4 μ. Το βάθος κυμαίνεται από 8 έως 10 μ. Έχει 3 ανοίγματα προς Δ. Το δεξιό έχει πλάτος 1,6 μ. και ύψος 1 μ., το μεσαίο έχει πλάτος 2,7 μ. και ύψος 1,5 μ. και το αριστερό πλάτος 2,7 μ. και ύψος 2 μ. Το σπήλαιο αυτό έχει σχηματισθεί στην απότομη δεξιά όχθη του ρέματος, σε ύψος 2,5 μ. πάνω από το έδαφος. Κατά πληροφορίες, που μας έδωσε ο ιδιοκτήτης του χωραφιού όπου ευρίσκεται το σπήλαιο κ.Ι.Τσεκούρας, κατά τα τελευταία 50 χρόνια έγιναν έντονες αλλαγές στη γεωμορφολογία της περιοχής. Παλαιότερα το σπήλαιο ευρισκόταν 2 μ. πάνω από την κοίτη του ρέματος, η οποία ήταν πολύ πιο ευρεία. Μετά τον πόλεμο του '40, λόγω διαβρώσεως και καθίζσεως του εδάφους, δημιουργήθηκε αναβαθμίδα, οπότε η κοίτη του ποταμού κατέβηκε κατά 2,5 μ. και η πεδινή έκταση της αναβαθμίδας προσεφέρθη για καλλιέργεια. Στο σπήλαιο υπάρχει μεγάλος αριθμός οστών μικρών ζώων (βραχιόνια οστά και κρανία μικρών πτηνών και τρωκτικών), τα οποία αποτέλεσαν λεία αρπακτικών πτηνών.

3. Σπήλαιο Λάσους Σαρδηνίων

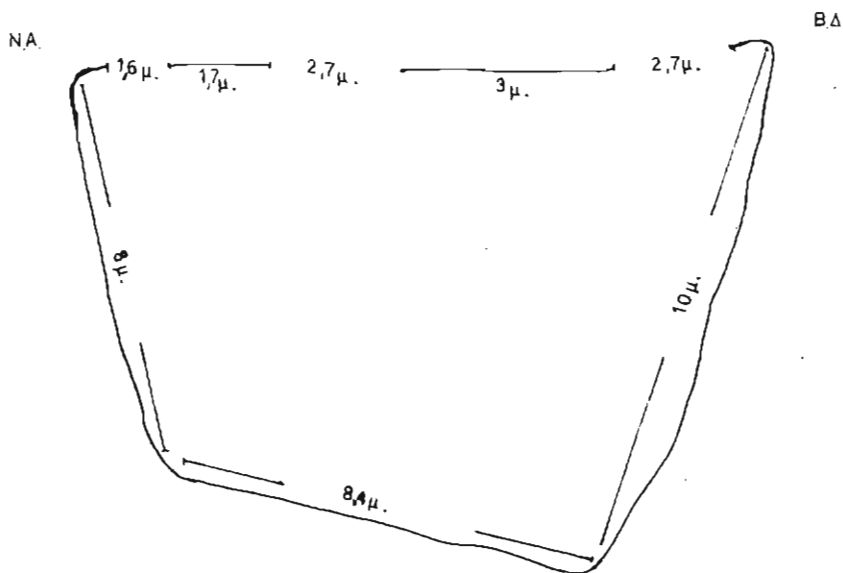
Δεν μπορέσαμε να το επισκεφθούμε. Το γνωρίζει πολύ καλά ο κάτοικος Σαρδηνίων Ιωάννης Τσεκούρας.

4. Σπήλαιο "Τρύπα Πουρνάρι"

Μας το έδειξε ο Γραμματέας της Κοινότητας Κεχρινιάς κ. Παναγιώτης Κριπούρης. Βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του Θυαμίου Όρους, 600 μ. μακριά από τον κεντρικό δρόμο προς την Κεχρινιά, 2,5 χλμ. πριν από το χωριό προς τα δεξιά, σε υψόμετρο 600 μ. Το άνοιγμα είναι βορειοανατολικό, τραπεζοειδούς σχήματος, με διαστάσεις 3,2 x 5,5 x 4,3 x 3 μ., και βρίσκεται μέσα σε συστάδα πουρναριών. Το σπήλαιο διευρύνεται θολοειδώς προς τα κάτω μέχρι βάθους 7 μ. Πιθανόν να προχωρεί πλαγίως σε άγνωστο μήκος και βάθος.

Σηλαιοβάρο Αρσεναίικων

Κάτοψη Σηλαιίου Κρανίου

5. Τρύπα Σαγανά

Ευρίσκεται μέσα στη στάνη του κατοίκου της Κεχρινιάς Θωμά Σαγανά, ο οποίος και μας το υπέδειξε. Είναι ένας πλάγιος στρωγγυλός οχετός, διαμέτρου 1,5 μ. που οδηγεί προς Β σε βάθος 6 μ., όπου μετά από μια μικρή οριζόντια διαδρομή μήκους 2 μ., ξεκινά κατακόρυφος οχετός αγνώστων διαστάσεων.

6. Τρύπα Μπακιάρη

Ευρίσκεται σε απόσταση 1 χλμ. από την Τρύπα Σαγανά, στους πρόποδες της δυτικής πλευράς της κορυφής Αμπελάκι. Έχει άνοιγμα 1,5 x 1 μ. Πρόκειται για πλάγιο οχετό αγνώστου βάθους.

7. Σηλαιοβάραθρο "Τρύπα Σπιρτούλη"

Είναι ένα μεγάλο σηλαιοβάραθρο που βρίσκεται στην ανατολική πλαγιά της κορυφής Αμπελάκι του βουνού Πεταλάς, σε ύψος 200 μ. πάνω από το ρέμα και σε απόσταση 1 χλμ. από την Κεχρινιά. Μας το υπέδειξε ο Γραμματέας της Κοινότητας Κεχρινιάς. Βρίσκεται μέσα σε δάσος από πουρνάρια. Η είσοδος του έχει σχήμα τριγωνικό, διαστάσεων 4,5 x 5,3 x 4,2 μ., και καλύπτεται από μεγάλες πέτρες, από τα διάκενα των οποίων μπορούμε να δούμε το απύθμενο βάθος. Έγινε εκτίμηση του βάθους δια της ρίψης λίθων με πολύ εντυπωσιακά αποτελέσματα. Πράγματι ο πρώτος κτύπος σε κάποιο πυθμένα του βάραθρου ακούγεται μετά 10'' και ακολουθούν και άλλοι μετά από 12'', 13'' και 14''. Επομένως το πρώτο σκαλοπάτι του βάραθρου υπολογίζεται σε 380 μ. τουλάχιστον.

8. Σηλαιο Λουτρών Τρύφου

Στο δρόμο που συνδέει τον κεντρικό δρόμο προς τον Τρύφο με τα Λουτρά Τρύφου, 2 χλμ. πριν από τα Λουτρά, στο βουνό αριστερά, κοντά σε μια στάνη υπάρχουν σηλαιο. Το βουνό αυτό αποτελείται από τριαδική γύψο. Σε δύο μέρη των κλιτύων του υπάρχουν ανοίγματα διαστάσεων 1 x 0,5 μ. και 0,5 x 0,3 μ., από τα οποία κατά την άνοιξη που τα εντόπια εβγαίνει άφθονος δροσερός αέρας με χαρακτηριστική οσμή σηλαιού.

9. Χελιδονοσηλιά

Βρίσκεται εντός της κοιλάδας μεταξύ των Κοινοτήτων Κομποθέκλας και Κεχρινιάς, 50 μ. δεξιά του δρόμου από Κομποθέκλα προς Κεχρινιά, εντός αγρού. Έχει μικρό βάθος, 10 μ. περίπου, με σχετικά μεγάλο άνοιγμα διαστάσεων 3 x 1,5 μ. Το δάπεδο είναι κατηφορικό. Έχει σχηματιστεί από διάβρωση εντός γεωαντικλίνου.

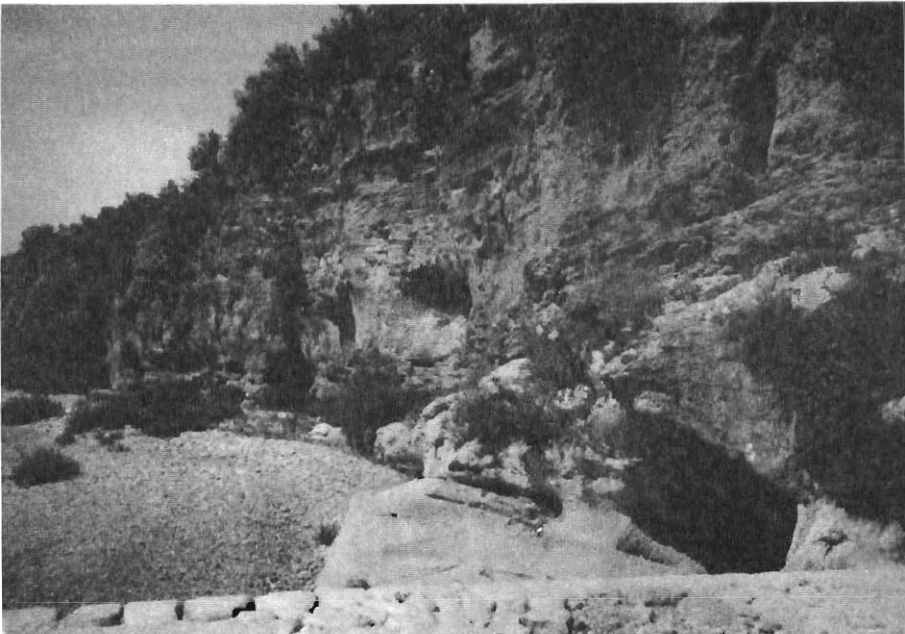
10. Σηλαιο Λακάσας

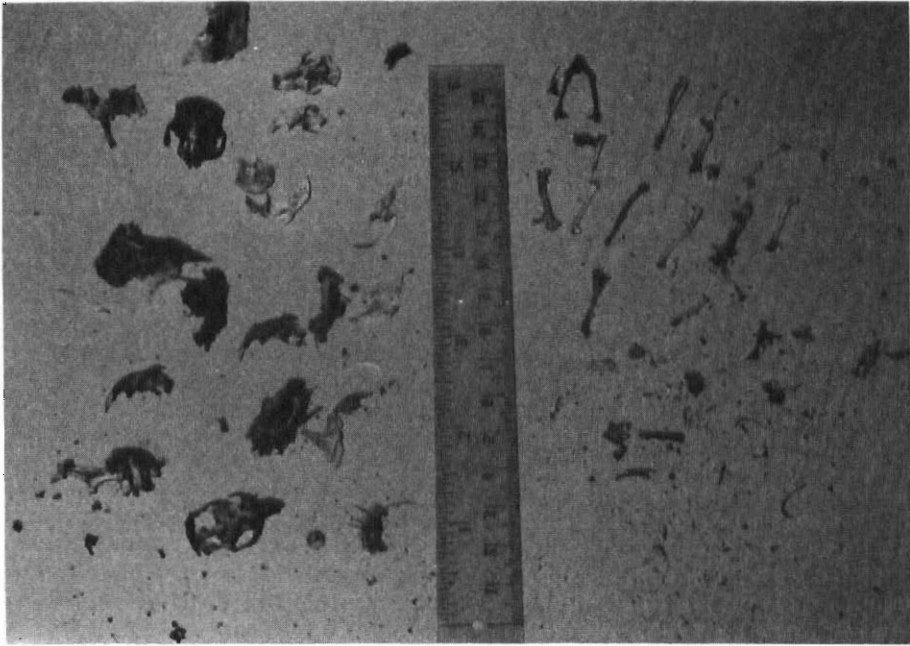
Κοντά στη Χελιδονοσηλιά, 50 μ. ψηλότερα και σε απόσταση 600 μ., υπάρχει, κατά πληροφορίες αγρότη της περιοχής, άλλο μεγάλο σηλαιο που λέγεται σηλιά Λακάσας και το οποίο δεν πρόλαβα να επισκεφθώ.

Στην ανατολική πλευρά του Όρους Πεταλάς προς το Λαγκάδι υπάρχει, κατά πληροφορίες των κατοίκων της Κεχρινιάς, βουλιαγμένη που έχει νερό, από το οποίο πίνουν τα άγρια άλογα που ζουν πάνω στον Πεταλά.

Απόψεις της κοιλάδας

Ευρήματα από το Σπήλαιο Κρανίων

Τέλος, στην εθνική οδό προς την Άρτα, 1 χλμ. έξω από την Αμφιλοχία, δίπλα στο δρόμο εκβάλλει στο ύψος της επιφανείας της θαλάσσης κεφαλάρι με άφθονα νερά, το οποίο οι κάτοικοι χρησιμοποιούν ως νεροτριβή. Το καρστικό αυτό φαινόμενο μπορεί εύκολα να ερμηνευτεί ως αποτέλεσμα υπάρξεως καρστικών μορφών. Τα νερά των δύο ρεμάτων και όλης της λεκάνης απορροής της περιοχής χύνονται, μέσω υπογείων αγωγών εντός των ηωκαινικών-κρητιδικών ασβεστολίθων, στη θάλασσα.